

Jeszke, Jaromir

II Międzynarodowe Seminarium Historii, Antropologii i Epistemologii Medycyny - 10-11 listopada 1990. Senigalla k. Ancony (Włochy)

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 36/2, 165-166

1991

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z ZAGRANICY

II MIĘDZYNARODOWE SEMINARIUM HISTORII,
ANTROPOLOGII I EPISTEMOLOGII MEDYCYNY — 10-11 LISTOPADA 1990,
SENIGALLA K. ANCONY (WŁOCHY)

W dniach 10-11 XI 1990 r. odbyło się w Senigallii k. Ancony (Włochy) II Międzynarodowe Seminarium Historii, Antropologii i Epistemologii Medycyny (International Workshop on History, Anthropology and Epistemology of Medicine, Second Stage). Obrady toczyły się pod hasłem „*Medicina felix-history, subjectivity and symbology of psycho-physical-well-being*”.

Organizatorem tego Seminarium, podobnie jak poprzedniego, była Katedra Historii Medycyny Uniwersytetu w Bolonii. Kierownictwo naukowe sprawowali: prof. Raffaele A. Bernabeo, kierownik tej placówki oraz dr Olivio Galeazzi. Oficjalnymi językami spotkania były: język włoski oraz język angielski, jednakże ogromna większość referatów wygłaszana była po włosku, w tym też języku toczyła się dyskusja. Nielicznym gościom zagranicznym oddano do dyspozycji grupę tłumaczy. Obrady toczyły się w hotelu „Sembhotel”, bardzo dobrze przystosowanym do tego typu konferencji.

W zjeździe uczestniczyło kilkadziesiąt osób z wielu ośrodków naukowych we Włoszech oraz kilku gości zagranicznych. Najliczniej reprezentowane były włoskie instytucje historyczno-medyczne. Reprezentowane były w tej grupie środowiska uniwersyteckie Rzymu, Bolonii, Padwy, Cassino, Bari oraz Sieny. Zgodnie jednak z założeniem spotkań w Senigallii, że poświęcone są one teoretycznej i humanistycznej refleksji dotyczącej szeregu aspektów nauk biomedycznych, obecni byli także przedstawiciele wielu różnych, często odległych od siebie na co dzień dyscyplin. Wzięli więc udział filozofowie i filozofowie nauki (Urbino, Padwa, Macerata), orientaliści (Neapol), historycy starożytności (Urbino), historycy nauki (Bari) oraz wychowania fizycznego i sportu (Padwa). Spośród zawodów medycznych wymienić należy parazytologów (Messina), medyków sądowych (Bologna), chirurgów (Bari), neurochirurgów (Mediolan), anatomów (Bari).

Różnorodność prezentowanej na Seminarium tematyki wystąpień była tak duża, że niemożliwą rzeczą jest jej krótkie omówienie. Przykładowo więc tylko można wspomnieć o takich zagadnieniach jak filozofia tradycyjnej chińskiej medycyny, mesmeryzm, czy cała grupa tematów związanych z kulturoterapią. Szeroki wachlarz poruszanych problemów jest zresztą cechą charakterystyczną spotkań w Senigallii. Autorami tylko dwóch byli goście zagraniczni. Profesor Boris Velimirovic, dyrektor Instytutu Medycyny Społecznej Uniwersytetu w Grazu wygłosił referat pt. *Coenaesthetic territories-baths*, zaś Jaromir Jeszke z Zakładu Historii Nauk Medycznych Akademii Medycznej im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu pt. *Well-being and preventive ethnomedicine*. Seminarium odbywało się w dwóch sekcjach, wynikało to jednak ze względów organizacyjnych i przy podziale referatów nie zastosowano klucza merytorycznego.

Drugiego dnia zjazdu uczestnicy zostali zaproszeni na forum dyskusyjne pt. *Approcci scientifici e approcci umanistici allo studio e alla pratica della medicina*. Udział w nim

wzięli: Francesco Leoni (Universita di Cassino), Raffaele A. Bernabeo (Universita di Bologna), Luigi Benevelli (Commissioni Affari Sociali-Camera dei Deputati), Corrado Corghi (Centro Italiano Storia Sanitaria ed Ospedaliera), Giovanni Danieli (Istituto di Clinica Medica-Universita di Ancona), Luigi Frati (Consiglio Universitario Nazionale) oraz Eolo Parodi (Federazione Nazionale degli Ordini dei Medici).

Seminarium zostało bardzo dobrze przygotowane organizacyjnie, jednakże to, co je wyróżnia spośród typowych zjazdów historyczno-medycznych, to charakterystyczna dla niego wielość perspektyw w odniesieniu do medycyny, bardzo szerokie, humanistyczne spojrzenie na tę dziedzinę ludzkiej aktywności.

Jaromir Jeszke
(Warszawa)

III MIĘDZYNARODOWA OKSFORDZKA KONFERENCJA ARCHEOASTRONOMICZNA W ST. ANDREWS

W dniach 10–14 września 1990 r. w szkockiej miejscowości St. Andrews miała miejsce III Oksfordzka Międzynarodowa Konferencja Archeoastronomiczna, którą zorganizował C. Ruggles (Leicester University). Przebieg konferencji wykazał, jak dalece rozwinęła się archeoastronomia w ciągu ostatnich 5 lat.

W tradycyjnym, ortodoksyjnym rozumieniu domena archeoastronomii kończy się tam, gdzie zaczyna się pole zainteresowań historii astronomii. Do niedawna kluczową przesłanką, na której opierała się archeoastronomia, była hipoteza o posiadaniu relatywnie wysokiej wiedzy astronomicznej przez społeczeństwa przedhistoryczne, nie znające zapisu piśmiennego. Tego rodzaju definicja archeoastronomii jako dziedziny naukowej studiującej praktyki i zachowania astronomiczne wśród niepiśmiennych społeczności wywodzi się w prostej linii z głównych badań, jakie przeprowadzili i opublikowali w latach 60-tych G. Hawkins i A. Thom. Ci badacze oraz ich następcy spowodowali ogólne zainteresowanie konstrukcjami megalitycznymi w Europie Zachodniej i ich możliwymi orientacjami w kierunku punktów wschodu i zachodu Słońca i Księżyca, co w konsekwencji doprowadziło do powstania archeoastronomii. W rzeczy samej, archeoastronomia lat 60-tych ograniczała się do analizowania orientacji rozmaitych kręgów i szeregów kamiennych i ich powiązaniu z ruchami ciał niebieskich na horyzoncie. Na nieszczęście, ten obraz archeoastronomii pokutuje do dziś w polskim piśmiennictwie naukowym i popularnonaukowym.

Tymczasem z chwilą rozwoju archeoastronomii w obu Amerykach wyodrębniło się całkiem nowe podejście badawcze, odwołujące się do różnych fenomenów kulturowych. Archeoastronomia amerykańska, mając do czynienia z budowlami lub kompleksami architektonicznymi, bardzo szybko przestała je uważać za swego rodzaju obserwatoria astronomiczne. Sądono, że są to raczej materialne ślady raz ustalonych obserwacji, wybranych spośród innych ze względu na specyficzne preferencje kulturowe ich twórców. Po zdefiniowaniu orientacji budowli i połączeniu jej z ruchem określonego ciała niebieskiego można było przenieść akcent na stronę rytualną, ceremonialną lub utylitarną, często związaną z cyklem rolniczym. Badania ujawniły, że spora ilość ceremonialnych budowli była powiązana z zjawiskami astronomicznymi dla celów kalendarzowych. Pojawiły się próby rekon-